

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาและครู เกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 8 โดยมีวิธีดำเนินงานดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ กรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 8

การหากลุ่มตัวอย่างประชากรได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกรรมการกลุ่มโรงเรียน ขนาดกลุ่มตัวอย่างกำหนดจากตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) แยกเป็นกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการโดยการเลือกตั้ง ได้กลุ่มตัวอย่าง 350 และ 317 คน รวม 667 คน¹ จากประชากร 3,605 คน และ 1,805 คน ตามลำดับ
2. หาจำนวนกรรมการกลุ่มโรงเรียน เป็นรายจังหวัด โดยเทียบสัดส่วนตามจำนวนกรรมการที่มีในแต่ละจังหวัด
3. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู หาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ 379 คน² จากประชากร 28,933 คน แล้วเทียบสัดส่วนเป็นรายจังหวัด

จำนวนประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากร ปรากฏตามตารางที่ 1

¹ Krejcie and Morgan, "Determining Sample Size for Research Activities," Educational and Psychological Measurement, PP. 607 - 610.

² Ibid.

ตารางที่ 1

กลุ่มประชากร¹ และกลุ่มตัวอย่างประชากร

จังหวัด	จำนวนประชากร				จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร				รวม
	คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน			ครู	คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน			ครู	
	โดยตำแหน่ง	โดยการเลือกตั้ง	รวม		โดยตำแหน่ง	โดยการเลือกตั้ง	รวม		
1 เชียงใหม่	974	487	1461	6114	95	86	181	80	261
2 เชียงราย	615	313	938	5614	61	55	116	74	190
3 น่าน	392	196	588	3397	38	34	72	45	117
4 พะเยา	271	136	407	3072	26	24	50	40	90
5 แพร่	323	162	485	3010	31	29	60	39	99
6 แม่ฮ่องสอน	164	82	246	1193	16	14	30	16	46
7 ลำปาง	569	285	854	4308	55	50	105	56	161
8 ลำพูน	287	144	431	2226	28	25	53	29	82
รวม	3605	1805	5410	28933	350	317	667	379	1046

4. ทำจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรด้วยจำนวนอำเภอได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เป็นรายอำเภอ

5. สุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างประชากรตามลำดับ ดังนี้

5.1 สุ่มตัวอย่างโรงเรียนในแต่ละอำเภอตามจำนวนกรรมการกลุ่มโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

5.2 สุ่มตัวอย่างกรรมการกลุ่มโรงเรียนจากกรรมการกลุ่มในโรงเรียนทั้งหมดที่สุ่มได้ตามข้อ 5.1 ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

5.3 สุ่มตัวอย่างครูตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จากครูในโรงเรียนทั้งหมดที่สุ่มได้ตามข้อ 1 โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

¹ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สถิติการประถมศึกษา ปีการศึกษา 2525, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2525), หน้า 33-35. (อัครสำเนา)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการนำข้อมูลที่ไ้จากการศึกษาหน้าหนึ่งของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2523 จากนั้นทำการประชุมของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา และจากการสัมภาษณ์ตลอดจนจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) โดยตามเกี่ยวกับตำแหน่งและวุฒิสูงสุดทางการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวัง ตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2523 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) จำนวน 3 ตัวเลือก คือ การปฏิบัติจริง มีตัวเลือกเป็น ปฏิบัติมาก ปฏิบัติน้อย ไม่ได้ปฏิบัติ และความคาดหวังมีตัวเลือกเป็น ควรปฏิบัติมาก ควรปฏิบัติน้อย ไม่ควรปฏิบัติ

การสร้างแบบสอบถามตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาหน้าที่ของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่กำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ซึ่งมีดังต่อไปนี้¹

1. วางแผนงานปรับปรุงโรงเรียนตามขอบข่ายของงานภายในกลุ่มและปฏิบัติให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของอำเภอ จังหวัด และแนวนโยบายของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

¹ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, "ระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียน พ.ศ. 2523,"

(กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2523),

2. พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานหรือโครงการดำเนินการปรับปรุงโรงเรียนแต่ละโรงเรียนภายในกลุ่ม
3. พิจารณาให้ความเห็นชอบในการพัฒนาบุคลากรภายในกลุ่ม
4. จัดให้มีการประสานงานและร่วมมือระหว่างโรงเรียนในกลุ่มและชุมชนเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
5. เสนอแนะงบประมาณประจำปีของโรงเรียนภายในกลุ่ม
6. ศึกษาผลการปฏิบัติงานและดูแลความประพฤติของข้าราชการครูภายในกลุ่มโรงเรียน
7. เสนอแนะการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครูในระดับกลุ่มโรงเรียน
8. วางแผนงานสำรวจและดำเนินการตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาเพื่อให้เด็กเข้าเรียนอย่างทั่วถึง
9. ประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนภายในกลุ่ม
10. ปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอหรือคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดกำหนดหมาย

สำหรับวิธีการศึกษาบทบาทหน้าที่ดังกล่าวของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ผู้วิจัยได้อ่านบันทึกการประชุมของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ศึกษาจากรายงานการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียนที่ส่งไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ครูที่เป็นกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาโดยการเลือกตั้ง ตลอดจนครูผู้ฝึกการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา แล้วนำความคิดที่ได้มาประมวลเข้าด้วยกัน จากนั้นได้ร่างแบบสอบถามขึ้นมา 1 ชุด นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาคือ อาจารย์ ดร. สนั่นจิตร์ สุนทรทรัพย์ พิจารณาแก้ไข เมื่อแก้ไขเสร็จแล้ว ได้จัดพิมพ์และนำไปให้ครูผู้ฝึกตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข ผู้ทรงคุณวุฒิมีดังนี้

1. นายจำรัส นองมำก ผู้อำนวยการกองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. ดร. กนด ภูประเสริฐ ผู้อำนวยการกองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ
3. นายเทพ สุนทรการกุล ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี
4. นายเสถียร พรหมบุญพงศ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี
5. นางกฤษณา โอภาสวัฒนา หัวหน้าฝ่ายแผนพัฒนา กองนโยบายและแผน
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
6. นางอุไร ศรีสวัสดิ์ ณ อยุธยา ผู้อำนวยการโรงเรียนสายน้ำทิพย์ สำนักงาน
การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
7. นางศรีสวัสดิ์ รัตนวราหะ ผู้อำนวยการโรงเรียนพญาไท สำนักงานการ
ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา คัมภีร์ภรณ์ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมศาสตร์
9. อาจารย์ ดร. ณัฐนิภา คุปรัตน์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สังก อุทรานันท์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิได้ตรวจสอบและเสนอแนะข้อแก้ไขแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาพิจารณาแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นได้ปรับแบบสอบถามเป็นครั้งสุดท้าย แล้วจัดพิมพ์และนำไปทดลองใช้กับกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาและครูโรงเรียนประถมศึกษาที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 25 คน แล้วนำแบบสอบถามวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ (Reliability) ผลการวิเคราะห์ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ เท่ากับ 0.92 แบบสอบถามความคิดเห็นและความคาดหวังของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาและครู เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่สร้างขึ้น มีจำนวน 39 ข้อดังนี้

วางแผนงานปรับปรุงโรงเรียนตามขอข่วยของงานภายในกลุ่มและปฏิบัติให้สอดคล้อง
กับการจัดการศึกษาของอำเภอ จังหวัด และแนวนโยบายของคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ ได้แก่อ 1 - 8 รวม 8 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 20

พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานหรือโครงการดำเนินการปรับปรุงโรงเรียนแต่ละ
โรงเรียนภายในกลุ่ม ได้แก่อ 9 รวม 1 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 2

พิจารณาให้ความเห็นชอบในการพัฒนาบุคลากรภายในกลุ่ม ได้แก่อ 10 - 12
รวม 3 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 8

จัดให้มีการประสานงานและร่วมมือระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่มและชุมชนเพื่อดำเนิน
กิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่อ 13 - 17 รวม 5 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 13

เสนอแนะงบประมาณประจำปีของโรงเรียนภายในกลุ่ม ได้แก่อ 18 - 20
รวม 3 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 8

ติดตามผลการปฏิบัติงานและคุณภาพของข้าราชการครูภายในกลุ่มโรงเรียน
ได้แก่อ 21 - 26 รวม 6 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 15

เสนอแนะการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครูในระดับกลุ่ม
โรงเรียน ได้แก่อ 27 - 29 รวม 3 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 8

วางแผนงาน สํารวจ และดำเนินการตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาเพื่อให้เด็ก
เข้าเรียนอย่างทั่วถึง ได้แก่อ 30 - 32 รวม 3 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 8

ประเมินผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนภายในกลุ่ม ได้แก่อ 33 - 39 รวม
7 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 18

สำหรับการปฏิบัติงานอื่นที่คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอหรือคณะกรรมการ
การประถมศึกษาจังหวัดมอบหมาย มีคำถามอยู่ 4 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบและปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามไปมอบให้ผู้ดำเนินการการ
 ประถมศึกษาจังหวัดด้วยตนเอง ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน และจังหวัด
 ลำปาง ส่วนอีก 5 จังหวัดคือ จังหวัดเชียงราย จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน จังหวัด
 พะเยา และจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ขอความร่วมมือจากผู้ช่วยผู้ดำเนินการการประถม
 ศึกษาจังหวัด และอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา เป็นผู้ประสานงานให้โดยให้
 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดส่งแบบสอบถามไปยังสำนักงานการประถมศึกษา
 อำเภอ และกิ่งอำเภอ ต่อจากนั้นก็ให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ
 ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนต่าง ๆ และผู้วิจัยขอความร่วมมือจากสำนักงานการ
 ประถมศึกษาจังหวัดรวบรวมแบบสอบถามส่งคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยได้ส่งแบบ
 สอบถามไปยังสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ตั้งแต่วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ.
 2526 และผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนตั้งแต่วันที่ 11 มีนาคม พ.ศ.2526
 ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ จนถึงวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ.2526
 จำนวน 827 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่ได้วิเคราะห์ได้ จำนวน 756 ฉบับ
 คิดเป็นร้อยละ 73.13 ตามรายละเอียดในตารางที่ 2 ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่างประชากร	จำนวนที่ส่งไป	จำนวนที่ได้รับคืน	คิดเป็นร้อยละ
กรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา	667	453	67.91
ครูที่ไม่ใช่กรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา	379	312	82.32
รวม	1,046	765	73.13

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่า จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละดังนี้

กรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 67.91
 ครูที่ไม่ใช่กรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 82.32
 และโดยส่วนรวมทั้ง 2 กลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 73.13

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและหาค่าสถิติต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลเข้าโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ของสถาบันวิทยการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิเคราะห์และเสนอข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ วุฒิสูงสุด ได้ทำการวิเคราะห์หาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นในบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวัง นำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
3. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาและครูโรงเรียนประถมศึกษ เกี่ยวกับบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงและบทบาทที่คาดหวังของคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา โดยการทดสอบค่าไค-สแควร์ (χ^2)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถาม ใช้สูตรสัมประสิทธิ์ ∞^1

$$\infty = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right)$$

n = จำนวนข้อในแบบสอบถาม

s_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_x^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด หรือกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด

¹ ประคอง วรรณสุต, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และสำนักเจริญผล, 2525), หน้า 52.

2. คาร์ยละเอียด เซตัสกร

$$\text{คาร์ยละเอียดของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

3. เปรียบเทียบความถี่เห็นระหว่างกรรมกรกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาและครู
โรงเรียนประถมศึกษา โดยการทดสอบความแตกต่างของความถี่ ใช้สูตร ไค-สแควร์ (χ^2)¹

$$\chi^2 = \sum \left[\frac{(f_o - f_e)^2}{f_e} \right]$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ประคอง กรรณสูต, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, หน้า ๗๔.